

Kleine scholen worden te duur

Jan Dijkma

EMMEN Meer dan de helft van de basisscholen in de noordelijke provincies - in Friesland zelfs twee derde - is klein en wordt snel kleiner. Samenwerken en fuseren is steeds harder nodig.

Enkele jaren geleden kwamen hele dorpen in het geweer als een bestuurder opperde dat het misschien verstandig zou zijn basisscholen samen te voegen. De 'leefbaarheid' was in gevaar. Gezinnen zouden massaal wegtrekken. En in heel wat dorpen was het heel gewoon, dat ouders de keus hadden tussen een christelijke en openbare school.

Dat verandert snel. In Drenthe en vooral in Noordoost-Groningen, krimpregio's bij uitstek, onderkennen bestuurders en ouders dat ze niet kunnen wachten tot scholen vanzelf omvallen. Zij zoeken samenwerking. Ook in Friesland komt dat proces op gang, nu besturen in de rode cijfers raken en de kleine-scholentoeslag - voor scholen met minder dan 145 leerlingen - niet toereikend is om de stijgende kosten te dekken.

Er gaat veel geld uit 'Den Haag' naar kleine scholen. Bij een school met 25 leerlingen lopen subsidies per kind op tot 10.188 euro. En daarvan zijn er in het Noorden nogal wat.

Er gaat veel geld uit 'Den Haag' naar kleine scholen

Vooral in Friesland, waar 81 dorpscholen minder dan 50 leerlingen hebben en 31 hiervan nog geen 35 scholieren.

Groningen en Drenthe hebben ongeveer de helft minder aan hele kleintjes, maar in totaal gaat ruim een derde deel van de kleine-scholentoeslag jaarlijks naar de noordelijke provincies. In de Top 10 staat één schoolbestuur in Hardenberg. Verder gaat het om zes Friese en twee Groninger besturen, met daarbij nog de gemeente Emmen.

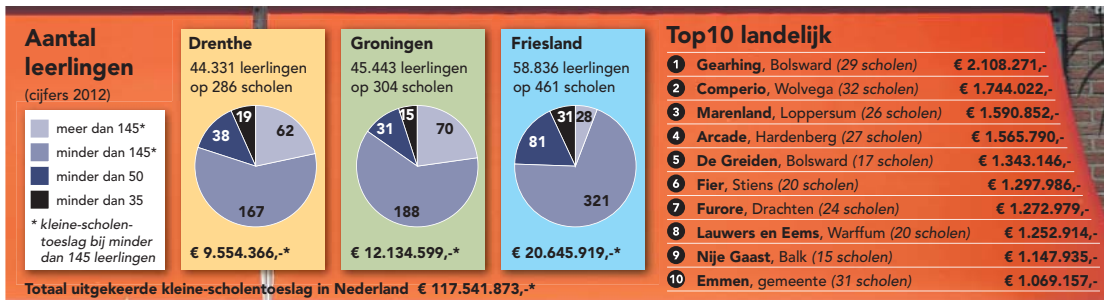
Of die toeslag volop blijft stromen, is de vraag. De Tweede Kamer dwong in februari vrijwel unaniem dat staatssecretaris Sander Dekker (Onderwijs) af dat de regeling blijft, maar de kosten stijgen met miljoenen per jaar. Hoe kleiner de school, hoe hoger immers de toeslag. En door de krimp worden scholen op het platteland snel kleiner.

„We brengen nu de gevolgen van het besluit van de Tweede Kamer in kaart”, zegt de woordvoerder van Dekker. De landelijke PO-Raad volgt het op de voet. „De krimp gaat harder dan gedacht”, stelt woordvoerder Harm van Gerven. „Het is aanmerkelijk dat de toeslag niet oneindig kan stijgen. Het komt aan op goede maatregelen om fusies te stimuleren. Het tempo kan best omhoog.”

De Gearhing, het openbare schoolbestuur in Zuidwest-Friesland, koos tot nu toe nadrukkelijk voor het openhouden van liefst alle 29 dorpscholen. Wubbo Wever, de vorige bestuursvoorzitter, bundelde leerkrachten en directeurs in zeven onderwijsteams die meerdere scholen bedienen. Hierbij leunt De Gearhing het zwaarst van Nederland op de kleine-scholentoeslag, die dit jaar uitkomt op 2,1 miljoen euro. Vorig jaar was dat nog 1,7 miljoen euro.

Dat gaat veranderen. Alex Peltekin, de nieuwe bestuurder, haalde vrijdag met twee schoolbussen een paar kinderen uit elk dorp en sprak met hen over hun wensen voor hun ideale school van de toekomst. Het is de opmaat naar een nieuw meerjarerenplan, waarin het voor de hand ligt dat niet alle kleine scholen blijven.

Wat zeggen leerlingen? Tja, het is wel handig als je school letterlijk om de hoek van de straat staat. Meer nog

© DvH/N/LC 140414 | Rob Hesseling | Bron: Ministerie van onderwijs | Foto: Archief DvH/N

dan elders in het land hebben de meeste leerlingen in Friesland - letterlijk - een school op loopafstand. „Handig ja”, reageert een scholier. „Maar leuk is het niet, als er maar een paar kinderen van jouw leeftijd in het dorp wonen.”

Groot is beter, vinden Kaja en Joost van De Welle in Koudum. Zij

willen graag dat hun school fuseert met de christelijke school in het dorp. Dan kun je een mooie school maken, met nieuwe vakken als fotografie en ontwerpen. Joost: „En kinderen die van wat verder moeten komen, haal je dan op in een busje met aansluitingen voor de iPad...”

Voor het Openbaar Onderwijs Em-

men, dat valt onder het gemeentebestuur, is samenvoegen een stap te ver. De gemeente zoekt dezelfde koers als De Gearhing deed en voegt leerkrachten bijeen in teams van twintig juffen en meesters, onder één meerschoolse directeur.

Het is een manier om ondanks krimp goed onderwijs overreind te

houden, stelt de gemeente in een brief aan ouders. En waar andere besturen 'te snel en ondoordacht de verandering afdwongen', belooft Emmen de tijd te nemen. Maar: 'Garanties voor het openhouden van (zeer) kleine scholen zijn er niet altijd. Soms zijn er gewoon te weinig kinderen.'